

Zaak C-389/05

Commissie van de Europese Gemeenschappen tegen Franse Republiek

„Niet-nakoming — Artikelen 43 EG en 49 EG — Vrijheid van vestiging en vrij verrichten van diensten — Veterinairrechtelijke voorschriften — Centrum voor kunstmatige inseminatie van runderen — Nationale regeling op grond waarvan aan erkende centra uitsluitend recht wordt verleend om in bepaald rayon kunstmatige inseminatie van runderen te verrichten en waarbij afgifte van erkenning als inseminator afhankelijk wordt gesteld van sluiting van overeenkomst met één van deze centra”

Conclusie van advocaat-generaal P. Mengozzi van 3 april 2008 I - 5401
Arrest van het Hof (Vierde kamer) van 17 juli 2008 I - 5425

Samenvatting van het arrest

1. *Vrij verkeer van personen — Vrijheid van vestiging — Beperkingen*
(Art. 43 EG)
2. *Vrij verrichten van diensten — Beperkingen*
(Art. 49 EG)
3. *Landbouw — Harmonisatie van wetgevingen — Intracommunautaire handel in sperma van raszuivere runderen*
(Art. 43 EG en 49 EG; richtlijnen 77/504, 87/328 en 91/174 van de Raad)

4. *Vrij verkeer van personen — Vrijheid van vestiging — Vrij verrichten van diensten — Beperkingen (Art. 43 EG en 49 EG)*

1. Het door een lidstaat aan de erkende centra voor kunstmatige inseminatie verleende alleenrecht voor een bepaald geografisch gebied om in een bepaald rayon kunstmatige inseminatie van runderen te verrichten, waardoor het totale aantal marktdeelnemers dat dergelijke centra op het grondgebied van deze staat kan openen en exploiteren, wordt beperkt, alsmede de onbepaalde duur van dit alleenrecht vormen een belemmering voor de toegang van andere marktdeelnemers, met inbegrip van die uit andere lidstaten, tot de inseminatiemarkt. Dat de rayons waarvoor dit alleenrecht geldt, kunnen worden aangepast of gesplitst, kan voor deze beoordeling geen gevolgen hebben.

Wanneer een marktdeelnemer die voornemens is om activiteiten uit te oefenen op het gebied van kunstmatige inseminatie, voor een bepaald rayon geen rechten kan verwerven, is hij verplicht om voor het verkrijgen van een erkenning als inseminator een overeenkomst te sluiten met het territoriaal bevoegde centrum voor kunstmatige inseminatie. Aangezien de sluiting van een dergelijke overeenkomst afhangt van de voorzitters van de erkende centra, kan een dergelijke verplichting in de weg staan aan de verwezenlijking van dat voornemen.

Dergelijke maatregelen maken het gebruik van de vrijheid van vestiging met het oog op het verrichten, op het grondgebied van de betrokken staat, van de

werkzaamheden van distributie en inseminatie van rundersperma, moeilijk of zelfs onmogelijk en hoe dan ook minder aantrekkelijk. Aan deze vaststelling staat niet in de weg dat deze maatregelen zonder onderscheid op nationale marktdeelnemers en op uit andere lidstaten afkomstige marktdeelnemers van toepassing zijn, aangezien dergelijke nationale maatregelen, zelfs wanneer zij zonder discriminatie op grond van nationaliteit van toepassing zijn, het gebruik van een in het Verdrag gewaarborgde fundamentele vrijheid — zoals de vrijheid van vestiging — door gemeenschapsonderdanen, met inbegrip van de onderdanen van de lidstaat die de regeling heeft getroffen, kunnen belemmeren of minder aantrekkelijk kunnen maken.

(cf. punten 50, 53-56)

2. Het feit dat een lidstaat van grensoverschrijdende dienstverrichters die runderen kunstmatig willen insemineren op het grondgebied van deze staat, het verkrijgen van een erkenning als inseminator vereist, en na het verkrijgen van deze erkenning verplicht stelt dat de marktdeelnemers het rundersperma alleen mogen insemineren onder het gezag van een territoriaal bevoegd inseminatiecentrum, vormen, los van de voorwaarden voor afgifte van die erkenning, een beperking van het vrij verrichten van diensten, omdat deze vereisten het verrichten van inseminatie door marktdeelnemers die in andere lidstaten zijn gevestigd en aldaar reeds rechtmatig werkzaam zijn, kan

belemmeren of minder aantrekkelijk kan maken.

Hetzelfde geldt voor de verplichting tot het opslaan van sperma in de erkende centra voor kunstmatige inseminatie, die als enige de levering aan veefokkers verzorgen. Zelfs wanneer de veefokkers over de mogelijkheid beschikken om het centrum waaronder zij vallen, specifiek sperma te laten bestellen dat van een in een andere lidstaat gevestigde producent afkomstig is, kan de verplichting om dit sperma na de verzending ervan in dat centrum op te slaan, het verrichten van distributie door deze producent immers belemmeren of minder aantrekkelijk maken.

(cf. punten 61, 64-65)

3. De richtlijnen 77/504 betreffende raszuivere fokrunderen, 87/328 betreffende de toelating van raszuivere fokrunderen tot de voortplanting, en 91/174 inzake zoötechnische en genealogische voorschriften voor de handel in rasdieren en tot wijziging van de richtlijnen 77/504 en 90/425, hebben de genealogische voorwaarden met betrekking tot de intracommunautaire handel in sperma van raszuivere fokrunderen op gemeenschapsniveau volledig geharmoniseerd.

Een dwingende reden van algemeen belang kan echter niet worden ingeroepen indien er sprake is van een communautaire harmonisatie die voorziet in de ter waarborging van de bescherming van dit belang noodzakelijke maatregelen. Derhalve kan de doelstelling van bescherming van het genetische erfgoed van raszuivere runderen door middel van nationale genealogische vereisten geen rechtvaardiging vormen voor niet in de communautaire harmonisatieregeling ter zake voorziene belemmeringen van de intracommunautaire handel in sperma van dergelijke runderen.

(cf. punten 73-75)

4. Een lidstaat die het recht om kunstmatige inseminatie van runderen te verrichten, voorbehoudt aan erkende centra voor kunstmatige inseminatie, die over het alleenrecht voor een bepaald geografisch gebied beschikken, en aan personen met een erkenning als inseminator die alleen wordt afgegeven wanneer een overeenkomst met een van deze centra is gesloten, komt de krachtens de artikelen 43 EG en 49 EG op hem rustende verplichtingen niet na.

Het is zeker legitiem dat een lidstaat voor de uitoefening van de inseminatiewerkzaamheid een erkenning vereist om zich van de bekwaamheid van een kandidaat-inseminator te vergewissen. Met betrekking tot een vergunningsprocedure voor de uitoefening van een werkzaamheid, moet de betrokken lidstaat bij de toepassing van de nationale bepalingen rekening houden met door de betrokkene reeds in een andere lidstaat verworven

kennis en bekwaamheden. Bovendien moet een stelsel van voorafgaande administratieve vergunningen met name gebaseerd zijn op objectieve criteria, die niet-discriminerend en vooraf kenbaar zijn, opdat een grens wordt gesteld aan de beoordelingsvrijheid van de autoriteiten en willekeur wordt voorkomen.

Een regeling die voor de afgifte van een erkenning als inseminator de voorwaarde stelt dat een overeenkomst wordt gesloten met een centrum voor kunstmatige inseminatie dat op de inseminatiemarkt potentieel concurreert met de marktdeelnemer wiens bekwaamheden

als inseminator het wordt geacht te onderzoeken, en de sluiting van deze overeenkomst bovendien ter discretie van de voorzitters van deze centra laat, die niet tot sluiting van die overeenkomst zijn gehouden, zelfs niet indien de aanvrager aan de objectieve, niet-discriminerende en vooraf kenbare geschiktheidscriteria voldoet, gesteld al dat die regeling geschikt is ter bescherming van de gezondheid van de dieren en van de persoon die de inseminatie verricht, gaat verder dan noodzakelijk is om het nagestreefde doel te bereiken.

(cf. punten 91-95, 97, 108 en dictum)